

Budżety gospodarstw domowych w województwie małopolskim w 2017 r.

Sytuacja materialna badanych gospodarstw domowych w województwie małopolskim w 2017 r. poprawiła się. W porównaniu z 2016 r. nastąpił wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę wyniósł 1491,91 zł i był wyższy o 4,8% niż przed rokiem. Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych na osobę wyniosły 1006,07 zł i były niższe o 3,3%. Zwiększyła się nadwyżka dochodów nad wydatkami, co pozwoliło gospodarstwom domowym na zwiększenie swoich oszczędności.

Dochód rozporządzalny

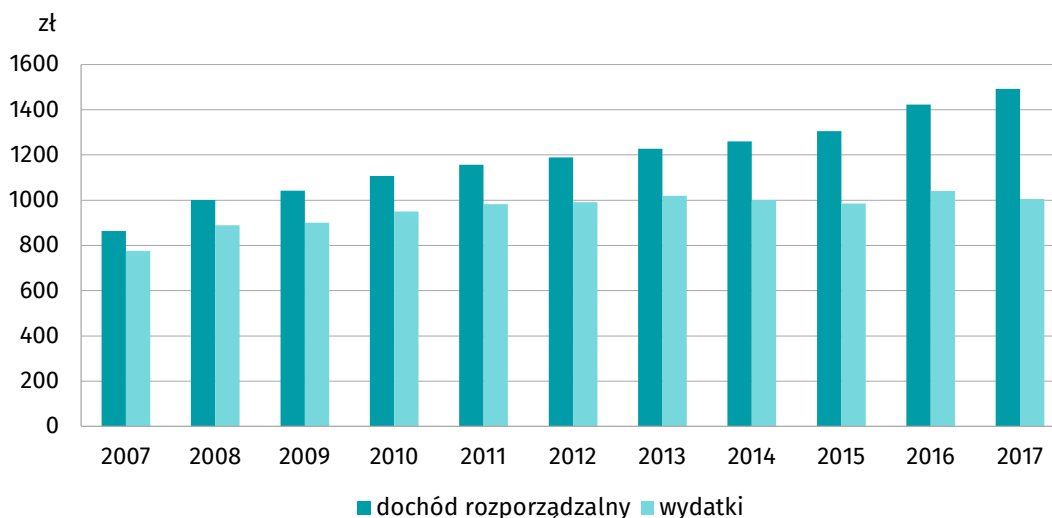
Istotny wpływ na poziom życia członków gospodarstwa domowego ma dochód rozporządzalny, który jest sumą bieżących dochodów (pieniężnych i niepieniężnych) gospodarstwa domowego pomniejszoną o podatki od dochodów, spadków, darowizn oraz nieruchomości. Dochód ten przeznaczony jest na wydatki na cele konsumpcyjne, pozostałe wydatki i przyrost oszczędności.

Przeciętny miesięczny nominalny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2017 r. w województwie małopolskim wyniósł 1491,91 zł i był niższy niż w kraju o około 106 zł. W porównaniu z 2016 r. kwota dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w województwie małopolskim zwiększyła się o 4,8% (w kraju o 8,4%).

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych dominowały dochody z pracy najemnej. Stanowiły one 54,8% ogółu (w kraju 52,1%) i w skali roku ich udział zwiększył się o 1,4 p. proc. W dalszym ciągu drugim co do wielkości źródłem dochodów gospodarstw domowych były dochody ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych. Udział tych dochodów pozostał na poziomie sprzed roku i wyniósł 31,0% (w kraju 31,2%).

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki, takie jak: dary przekazane z gospodarstwa domowego, wydatki na cele społeczne, kaucje oraz odszkodowania płacone innym osobom i instytucjom, stanowi dochód do dyspozycji. W 2017 r. przeciętny miesięczny dochód

Wykres 1. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Tablica 1. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2016		2017	
	w złotych	w odsetkach	w złotych	w odsetkach
Dochód rozporządzalny	1423,46	100,0	1491,91	100,0
w tym dochód do dyspozycji	1390,47	97,7	1460,15	97,9
w tym dochody:				
z pracy najemnej	759,87	53,4	817,07	54,8
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	25,42 ^a	1,8	21,16 ^b	1,4
z pracy na własny rachunek	140,66	9,9	144,40	9,7
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i z pozostałych świadczeń społecznych	440,81	31,0	462,05	31,0

Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 20,55%, b – 28,22%.

do dyspozycji w województwie małopolskim wyniósł 1460,15 zł (w kraju 1548,87 zł) i na przestrzeni roku wzrósł o 5,0% (w kraju o 8,6%).

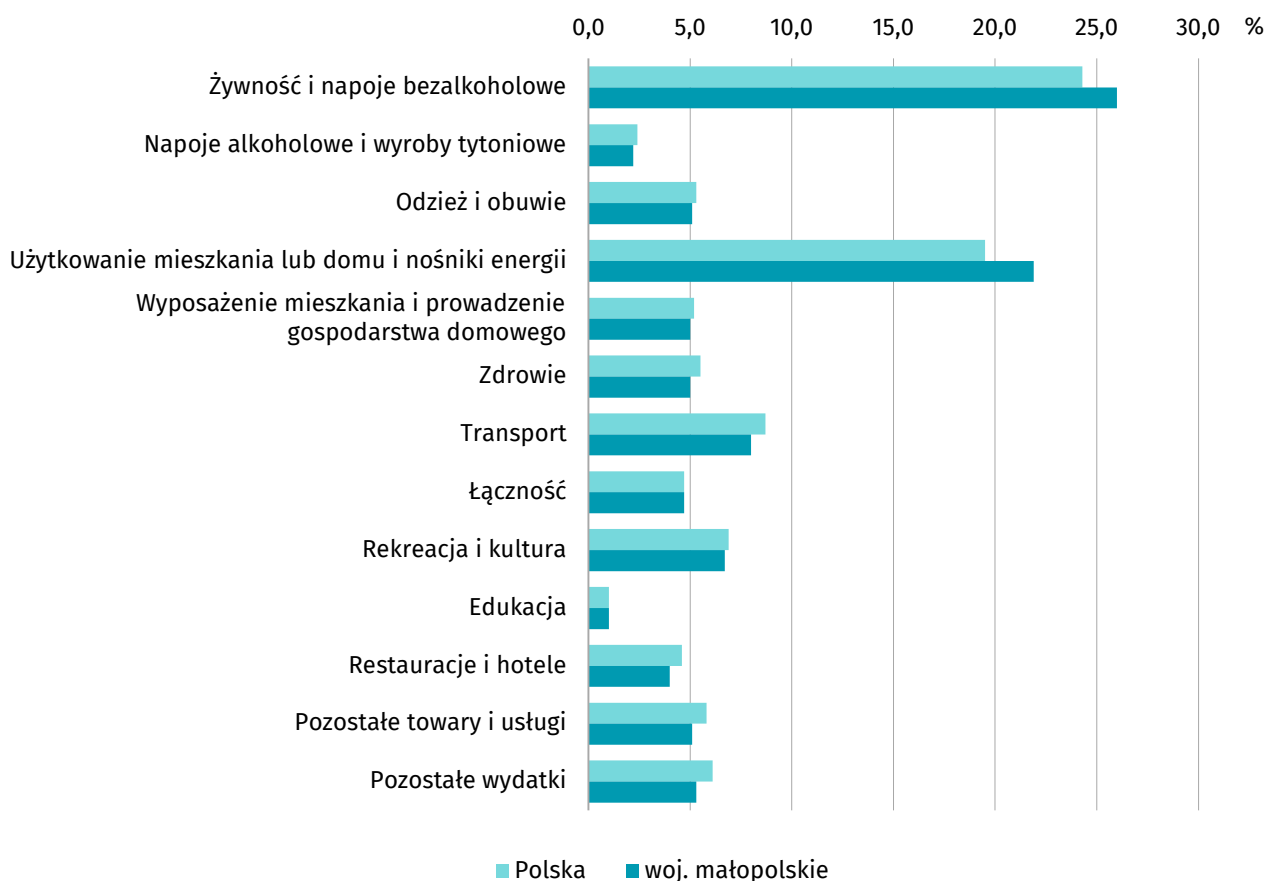
Wydatki

Gospodarstwa domowe objęte badaniem zapisują w księżeczkach budżetowych swoje wydatki. Należą do nich wydatki ponoszone na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz pozostałe wydatki przeznaczone na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Zakupy doko-

nywane są za gotówkę, kartą płatniczą, na kredyt i przez Internet. Gospodarstwo może otrzymywać towary bezpłatnie, pobierać z gospodarstwa rolnego lub prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek.

Miesięczne wydatki ponoszone przez 1 osobę w województwie małopolskim były niższe niż statystycznego Polaka. W 2017 r. poziom przeciętnych miesięcznych wydatków w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwach domowych wynosił 1006,07 zł (w kraju 1176,44 zł), w tym głównie na towary i usługi

Wykres 2. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2017 r.

Tablica 2. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2016	2017
	w złotych	
Wydatki ogółem	1040,73	1006,07
W tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	1007,74	974,30
w tym:		
żywność i napoje bezalkoholowe	261,87	261,24
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	21,62	21,98
odzież i obuwie	57,81	51,75
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	230,25	220,12
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	48,50	50,32
zdrowie	53,26	50,80
transport	80,86	80,07
łącznie ^b	52,12	47,69
rekreacja i kultura	69,79	66,98
edukacja	9,74	9,83
restauracje i hotele	44,82	40,12
pozostałe towary i usługi	57,53	52,15

a łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. b łącznie z wydatkami na usługi internetowe.

konsumpcyjne – 974,30 zł (w kraju 1127,18 zł). Gospodarstwa domowe w województwie małopolskim w roku 2017 przeznaczyły 96,8% wszystkich swoich wydatków na cele konsumpcyjne.

W porównaniu z 2016 r. w województwie małopolskim odnotowano zmniejszenie (o około 35 zł) kwoty przeciętnych miesięcznych wydatków w gospodarstwach domowych na 1 osobę, podczas gdy w kraju wydatki na 1 osobę wzrosły (o około 45 zł).

W strukturze wydatków gospodarstw domowych dominowały wydatki na żywność i napoje

bezalkoholowe, które stanowiły 26,0% (w kraju 24,3%), a ich udział zwiększył się o 0,8 p. proc. w stosunku do 2016 r. Na drugim miejscu znalazły się opłaty mieszkaniowe (tj. czynsz, opał, energia elektryczna i ciepła, gaz) – 21,9% wydatków ogółem (w kraju 19,5%), tj. o 0,2 p. proc. mniej niż rok wcześniej.

Spżycie artykułów żywnościowych

W 2017 r. utrzymał się spadek przeciętnego miesięcznego spożycia na osobę wybranych podstawo-

Tablica 3. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017
Pieczyno i produkty zbożowe	kg	5,97	5,42
w tym pieczywo	kg	3,38	3,02
Mięso	kg	4,96	4,77
Ryby i owoce morza	kg	0,31	0,25
Mleko	l	3,28	2,99
Jogurty	kg	0,46	0,44
Sery i twarogi	kg	0,86	0,82
Jaja	szt.	12,06	10,98
Oleje i tłuszcze	kg	1,07	1,00
Owoce	kg	3,55	3,35
Warzywa	kg	8,18	7,55
Cukier	kg	1,18	0,99

wych artykułów żywnościowych. Najbardziej zmalało spożycie ryb i owoców morza (o 19,4%), cukru (o 16,1%), pieczywa (o 10,7%), jaj (o 9,0%), mleka (o 8,8%) oraz warzyw (o 7,7%).

W porównaniu z przeciętnym spożyciem w kraju w województwie małopolskim odnotowano większe spożycie cukru (o 6,5%) oraz mniejsze spożycie: jogurtów (o 15,4%), ryb i owoców morza (o 13,8%), wędlin i innych przetworów mięsnych (o 12,7%), oleju i tłuszczu (o 9,9%), mięsa (o 9,7%), pieczywa (o 8,8%), warzyw (o 8,4%). Przeciętne spożycie mleka w województwie i w kraju było takie samo.

Wyposażenie gospodarstw domowych

Kwartalny wywiad w ramach badania budżetów gospodarstw domowych dostarcza informacji o ich wyposażeniu w przedmioty trwałego użytkowania. W 2017 r. większy niż przed rokiem odsetek gospodarstw domowych na terenie województwa małopolskiego był wyposażony w samochód osobowy (o 3,1 p. proc.), komputer z dostępem do Internetu (o 2,0 p. proc.) oraz komputer osobisty (o 1,9 p. proc.). Wzrósł odsetek gospodarstw

domowych wyposażonych w zmywarkę do naczyń (o 1,6 p. proc.), telefony komórkowe (o 0,8 p. proc.), zamrażarki (o 0,5 p. proc.) i pralki automatyczne (o 0,2 p. proc.). W porównaniu ze statystycznymi gospodarstwami w kraju, gospodarstwa domowe w województwie małopolskim w 2017 r. były lepiej wyposażone w komputery z dostępem do Internetu, komputery osobiste, samochody osobowe, drukarki oraz pralki automatyczne.

W ujęciu rocznym zmalała liczba gospodarstw wyposażonych w urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej (o 8,4 p. proc.), odbiorniki telewizyjne (o 5,2 p. proc.), sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (o 4,1 p. proc.), chłodziarki, chłodziarko-zamrażarki (o 0,4 p. proc.) oraz kuchenki mikrofalowe (o 0,1 p. proc.).

Przeciętnie, nadal na prawie każde badane w 2017 r. gospodarstwo domowe przypadała chłodziarko-zamrażarka i telefon komórkowy. Około trzy czwarte gospodarstw posiadało komputer z dostępem do Internetu, około dwie trzecie – sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku oraz samochód osobowy, a ponad połowa – kuchenkę mikrofalową.

Tablica 4. Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane przedmioty trwałego użytkowania

Wyszczególnienie	2016	2017
	na 100 zbadanych gospodarstw domowych	
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	97,8	97,4
Zamrażarka	21,6	22,1
Pralka automatyczna	96,4	96,6
Zmywarka do naczyń	27,4	29,0
Kuchenska mikrofalowa	57,4	57,3
Samochód osobowy	64,3	67,4
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku	70,0	65,9
Odbiornik telewizyjny	94,6	89,4
Telefon komórkowy	94,0	94,8
w tym smartfon	46,3	51,5
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	51,6	43,2
Komputer osobisty	76,8	78,7
w tym z dostępem do Internetu	76,1	78,1

W 2017 r. w województwie małopolskim badaniem budżetów gospodarstw domowych objętych było 3086 gospodarstw domowych, tj. 8,4% wszystkich gospodarstw zbadanych w kraju.

Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą reprezentacyjną, która daje możliwość uogólnienia, z określonym błędem, uzyskanych wyników na wszystkie gospodarstwa domowe. Obserwacja dostarcza podstawowych informacji o przychodach, rozchodach, spożyciu i wyposażeniu gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku oraz informacji o innych aspektach warunków życia mieszkańców.

Badane gospodarstwa klasyfikowane są według głównych i dodatkowych źródeł utrzymania. Przy ustalaniu głównego i dodatkowego źródła utrzymania gospodarstwa domowego bierze się pod uwagę docho-

dy o charakterze stałym lub powtarzalnym. Brane są pod uwagę dochody tak pieniężne, jak i niepieniężne (spożycie naturalne, dary w naturze, pomoc społeczna w postaci rzeczowej, dodatek mieszkaniowy). Źródła utrzymania gospodarstwa domowego ustala się na podstawie głównych i dodatkowych źródeł utrzymania wszystkich członków gospodarstwa domowego. Na tej podstawie są klasyfikowane gospodarstwa pracowników, pracujących na rachunek własny, rolników, emerytów i rencistów, gospodarstwa utrzymujące się z niezarobkowych źródeł utrzymania.

Szczegółowe uwagi metodologiczne można znaleźć w publikowanym przez GUS opracowaniu Budżety gospodarstw domowych w 2017 r. na <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/budzety-gospodarstw-domowych-w-2017-r-,9,12.html>

Opracowanie **Klaudia Truchan**
k.truchan@stat.gov.pl | tel. 12 361 01 04

Informacja dla mediów **Renata Ptak**
r.ptak@stat.gov.pl | tel. 12 361 01 51

